

ECOLOGISCHE
WOONBOOT
ZUIVERT EIGEN
AFVALWATER

Frajac: een ecologische woonboot aan de Gentse Visserij

De bewoners kijken uit op artnouveauhuizen en watervogels.

Een loft op het water

Genieten van een lichtovergoten ruim met loftallures en van sfeerverlichting op het groene dek dat het afvalwater zuivert. Het is niet slecht leven op de woonboot van Ralf en Riet. **KARIN EECKHOUT, FOTO'S LISA VAN DAMME**

De stuurhut werd een lichtkoker.

Industrieel staal

Niet dat het een droom was van het Belgisch-Deense stel om op een boot te wonen. 'We waren op zoek naar een frisse, open woonst met een industriële touch, liefst aan het water', vertelt Riet. Vooral voor Ralf was die nabijheid van water belangrijk. 'Hij zat ooit drie jaar op zee, en als Deen heeft hij sowieso een sterke connectie met water.'

Water genoeg dus bij Frajac – het tot woonboot omgebouwde vrachtschip is gedoopt naar de eerste eigenaars, de schippers François en Jacqueline, die trouwens nog elk jaar op bezoek komen. En met het stalen buitenschrijnwerk was ook het verlangen naar het industriële aspect ingevuld.

Al zou het nog een tijd duren voor de deal beklonken was. 'Woonboten waren op dat moment nog niet gelinkt aan een ligplaats. Terwijl de waarde van de boot mee bepaald wordt door de ligging, zoals bij een huis. Het risico was te groot, want we waren erg gesteld op deze locatie, en bovendien waren er lange wachtlijsten voor alle beschikbare ligplaatsen in Gent.'

Er zat niets anders op dan te wachten op het nieuwe concessiesysteem dat in de maak was. 'Volgens de nieuwe regeling is de ligplaats verbonden aan de boot of aan de bewoners. Dat wil zeggen dat, als je een boot verkoopt, het ligrecht de boot volgt. Of je kunt het zelf houden als je van boot wilt veranderen. Een hele verbetering.'

Stuurhut wordt lichtkoker

Frajac was tien jaar eerder omgebouwd van vrachtschip tot kantoor- en woonboot door de vorige eigenaars. De twee ontwerpers verhuisden met spijt in het hart omdat de boot te klein was geworden voor de combinatie werken en wonen met drie jonge kinderen.

Riet en Ralf konden zich helemaal vinden in het ontwerp dat hun voorgangers samen met hun architecten hadden uitgetekend, en waarmee ze zelfs de Belgische Prijs voor Architectuur wonnen. De boot was ook in goede staat. 'Er waren enkel wat onderhouds- en opriswerken nodig, zoals de kuip schilderen.'

'Frajac is speciaal ontworpen om met stuurboordzijde aan wal te liggen', legt Ralf uit. Het ruim is bijzonder licht dankzij enkele ingenieuze ingrepen. Aan de kant van de wal zit een lichtbox met matte beglazing. 'Daardoor hebben we geen inkiijk, terwijl gefilterd licht binnenvalt in de leefruimte.'

De stuurhut – een element dat op elke woonboot behouden moet blijven – werd omgebouwd tot een soort lichtkoker: er werd een verticale opening gemaakt, die volledig beglaasd is. Op die manier ontstaat een vide waardoor een massa licht naar binnen komt aan het uiteinde van de boot, daar waar de lichtbox kleiner wordt. De hele wand van de stuurhut is van boven tot beneden zwart geschilderd, wat zorgt voor een mooi contrast met de rest van het interieur,

dat wit is. De oorspronkelijke kleine ramen werden vervangen door grotere exemplaren, afkomstig van een Russisch schip.

De boot is voorzien van wand- en vloerverwarming. Die laatste zit in de geïsoleerde betonplaat die onderaan het leeggemaakte vrachtschip is gegoten om te vermijden dat het naar boven zou komen drijven. Dankzij die plaat is de boot ook stabiel. 'Het moet al hard stormen voor je beweging voelt.'

Open ruim

Aan de kant van de kademuur zit een lange wand met schuifkasten waarin de bewoners alles kwijt kunnen: dressing, vestiaire, tv-kast... Zelfs de praktische keukens met haar industriële look kan worden verstopt achter de kastdeuren.

In de zijwand zit ook de led-verlichting waarmee de boot 's avonds over zijn hele lengte in een 'mood'-kleur naar keuze kan worden gestoken. 'Wij gaan meestal voor een soort roze, dat mooi weerspiegelt op het water', zegt Riet.

De kajuit is omgevormd tot een aparte slaapkamer, met erachter een volwaardige dressing. De badkamer zit dan weer aan de voorkant van het ruim, enkel afgesloten met een industrieel strokengordijn, zoals je in koelruimtes ziet.

Aan de kant van de wal zit een lichtbox met matte beglazing. Daardoor hebben we geen inkiijk, terwijl gefilterd licht binnenvalt in de leefruimte'

De rest van het ruim werd open gelaten. De lange werktafel is een ontwerp van de vorige eigenaar, die ze hier ter plaatse bouwde en ze liet staan. 'Ze is ook te groot om ze naar binnen of naar buiten te krijgen door onze smalle voordeur', lacht Riet. 'Maar ze past nergens beter dan op een boot, met de golven die erin verwerkt zitten.'

Verder is de inrichting overduidelijk Deens. Geen wonder, gezien de roots van Ralf, die bovendien een passie heeft voor designstukken uit zijn vaderland. Het meubilair is vrij kleurrijk, wat niet mistaakt bij de sobere witte muren en de epoxy gietvloer. We herkennen een felgroene sofa van Hay, de Egg Chair van Arne Jacobsen en verschillende lampen uit de PH-reeks ontworpen door Poul Henningsen. 'Allemaal laaghangende lampen, zoals de Denen ze graag hebben', weet Riet.

Groendak zuivert water

Frajac blijkt ook een staaltje van duurzaamheid. Terwijl de meeste boten een extra tank nodig hebben voor afvalwater, die regelmatig geleegd wordt, wordt hier

Het interieur: Deens design.

alle afvalwater gerecycleerd in een open circuit. Het wordt opgevangen in een zuiverende box met waterplanten en dan overgepompt naar het groene dak waar het opnieuw gezuiverd wordt.

De glazen boxen op het dek zorgen ervoor dat de warme lucht kan stijgen en ontsnappen zodat het 's zomers in het ruim lekker koel blijft.

Tomaten oogsten

'Het klinkt als een cliché, maar op een boot heerst toch altijd een beetje een vakantie sfeer', vinden Riet en Ralf. 'Onvoorstelbaar hoeveel vogels je hier ziet. En massa's eenden, die voor het raam verzamelen. Zwanen ook, die zonder gêne nieuwsgierig naar binnen gluren. En het water zelf, dat voortdurend verandert: het is helemaal anders bij zon dan bij regen, de golven variëren van dag tot dag en ook de structuur is altijd anders, wat je ziet in de reflectie van het water op het plafond.'

Er is ook altijd aangename bedrijvigheid op het water. 'We liggen hier op de verbindingroute van de sluis naar jachthaven Portus Ganda, wat maakt dat er veel boten passeren. Veel kajakkers en peddelars ook. En mensen die zich op de meest creatieve manieren en met de meest gekke voorwerpen op het water verplaatsen.'

'Doordat wij dieper liggen, hebben we ook weinig last van de geluiden van de straat. Auto's horen we zo goed als niet. En dankzij onze waterplantenpartij leven we hier op het ritme van de seizoenen. Onkruid wieden, bladeren vegen, grassen scheren, het hoort er allemaal bij. Zelfs tomaten oogsten.'

En dat allemaal op een van de leukste plekken in Gent. 'We hebben bovendien het geluk dat we net uitkijken op twee prachtige artnouveauhuizen', vindt Riet. 'Als we op ons terras zitten, worden we vaak aangesproken door nieuwsgierige voorbijgangers. Het spreekt blijkbaar toch tot de verbeelding, wonen op het water.'

Het glas opzij trekt licht tot in het ruim.

De badkamer is afgeschermd met een industrieel strokengordijn zoals je in koelruimtes ziet.

Technische fiche

Architecten:
● ombouwen tot woonboot: Cuypers & Q, in samenwerking met de toenmalige eigenaars
● technische ondersteuning en aanpassingswerken in opdracht van de nieuwe eigenaars: ir. Arch. Nick Willers voor Maf Architecten (www.maf-architecten.be)
Lengte: 39 meter
Breedte: 5,80 meter
Verwarming:
wand- en vloerverwarming
Bewoonbare oppervlakte:
197 vierkante meter